

"לְלוֹשׁ חֶשֶׁךְ, לְבָרָא קוֹל"

התכנסות לציון יום השנה השלישי ל-7.10

לְעוֹץ מְצִיאוֹת
לְלוֹשׁ חֶשֶׁךְ
לְעוֹץ מְצִיאוֹת
לְחוֹשׁ עֵצִים
לְפַסֵּל מִים
לְבָרָא קוֹל
לְרֹאוֹת בְּעֵין
לְחוֹשׁ בְּעֵצִים
לְהַמְסֵ אֶבֶן
לְעוֹץ, לְעוֹץ מְצִיאוֹת.

(רחל חלפי)

בחלופי שלוש שנים מאז שמחת תורה תשפ"ד, השבעה באוקטובר 23', כאשר מציאות חיינו עודנה רועדת, נעצור ונייחד זמן להתכנסות קהילתית הנותנת מקום בטוח לכאב ולאובדן, מקום בו נרגיש את היחד הקהילתי בתוך האבל והזיכרון, הגבורה שהייתה והתקווה שעודנה.

השבעה באוקטובר טלטל את חיייהם של יחידים, משפחות, קהילות ואת החברה הישראלית כולה. גם שלוש שנים אחרי, הסיפור הישראלי עדיין נכתב. האובדן נוכח, הפצעים טרם הגלדו, וחיינו השתנו בדרכים שאנו עדיין לומדים להכיר.

זוהי הזמנה לשאת יחד את הזיכרון ואת הכאב. לצד האבל והגעגוע, נבקש לתת מקום גם לעוצמה ולכוחות הכבירים שהתגלו ומתגלים בתוכנו ובינינו; לנחמה שאינה מובנת מאליה, לריפוי ולתקווה; למה שאנו נושאים ונושאות איתנו מן החיים כפי שהיו - ולמה שעוד אפשר לברוא.

להתכנסות זו שני חלקים (בהשראת שיירה של רחל חלפי):
"לְלוֹשׁ חֶשֶׁךְ" – בו ניתן מקום לשכול ולאובדן, לכאב ולהרס.
"לְבָרָא קוֹל" – מתוך החושך, ניתן מקום לכוחות החיים, נשמיע קול של נחמה, ריפוי, בנייה ותקווה.

במהלך ההתכנסות נייחד מקום לסיפורים ולחוויית אישיות מהשבעה באוקטובר ומהימים שבאו בעקבותיו. הקול האישי והמקומי יאפשר להתכנסות לקבל את פניה הייחודיות של כל קהילה, ולחבר בין הזיכרון המשותף לבין סיפוריהם של האנשים המרכיבים אותו.

מומלץ בחום לצרף נגן. ית לליווי וחיזוק השירה.
מומלץ גם לקיים את המהלך על שני חלקים, כדי לאפשר את השלמת התנועה שבין החושך לבין קול החיים.
בכל פרק מוצעות אפשרויות לבחירה בין טקסטים שונים, כדי להתאים לאופייה של הקהילה, למשתתפים. ולזמן העומד לרשותכם.

שלוש שנים חלפו מאז האסון הגדול.
ליבנו קרוע.
הטקס מזמין מרחב המבכה את החיים שהיו ואינם עוד. אותנו, את מי שהיינו, והשתנינו. יחד עם נתינת מקום לחיים, לכוחות שהתגלו, ולתקווה.

צוות המדרשה באורנים – החלופי

הליכה לקיסריה

חנה סנש | דוד זהבי

אלי, אלי, שלא יגמר לעולם
החול והים,
רשרוש של המים,
ברק השמים,
תפלת האדם.

דברי פתיחה:

אנו מתכנסים הערב לציין את יום האבל ולהחזיק יחד את הכאב ואת הזיכרון.
נתייחד עם הנשים והאנשים שאיבדנו, עם הנפגעים בגוף ובנפש, עם הבתים והקהילות שנחרבו והשתנו,
ועם כל מה שנשבר והתערער מאז אותו יום. ניתן מקום לרעד שעודנו בתוכנו, לכאב ולאובדן, למה שהיה
ואיננו עוד.

כלוש חשך

תני לצער את כל המרחב וההגנה הנחוצים להם בתוכך, משום שאם כל אחד ישא את היגון שלו בכנות
ובאומץ, הצער שכעת ממלא את העולם - ישכך. אבל אם אין לצער מרחב מוגן... אין מילים שידעו לתאר
את גודל הכאב. ואולי רק השירה תתן לדמעות לזלוג מעומק השבר, אל הים הגדול.
(אתי הילסום)

אמונה

אייל קמינקא

הנני מוכן ומזמן
להתיצב
להתפקד
להתיסר במועד
לקרא קריאה
לקרע קריעה
לזכר לשמר
להוכיח
לספר
להרג
לשחט
לצחק
לבכות
לספד
לספר
לשיר
לזמר
על כל אלו
לילדי
שיחיו.
שיחיו.

מנחה:

נתייחד בדומיה לזכר החיים, שנפגעו, החיים שֶהָיוּ, מסרו את נפשם, או נגדעו ביום הכואב הזה.

רגע דומיה

מנחה:

מוזמנים ומוזמנות לבוא למרכז המעגל, ולהדליק נר זיכרון.
נדליק נר עבור מי שנפגעו בגוף ובנפש, ולמען הבתים והקהילות שחייהם השתנו לבלי היכר.
בזמן הדלקת הנר אפשר לומר בקול את שם האדם, הישוב או הקהילה שאנו מזכירים בנר זה, ולהנכיח אותו כאן איתנו. נקרא בשמם, נזכור ונספר עליהם.

הדלקת נרות זכרון ונשמה

דעאל רודריגז גארסיה

כְּשֶׁאַתָּה אוֹמֵר עֶצֶב עֲמוֹק
לָמָּה אַתָּה מִתְכַּוֵּן
כְּמוֹ קְעֶרֶת מָרָק אוֹ כְּמוֹ יֶם.
כְּשֶׁאַתָּה אוֹמֵר שְׂמֵחָה גְדוֹלָה
לָמָּה אַתָּה מִתְכַּוֵּן
כְּמוֹ נוֹשָׂאת מְטוֹסִים אוֹ כְּמוֹ מְטָרִיָּה.
וְחַיִּים שְׁלֵמִים
כְּמוֹ כּוֹס זְכוּכִית חֲדָשָׁה אוֹ כְּמוֹ מְלֹן.
אִיךָ אַתָּה נֹעַ בִּינִיָּהֶם כְּמוֹ לָלִין
אוֹ כְּמוֹ לֵהֵט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת בְּאַהֲבָה
כְּמוֹ בְּסֶרְטִים אוֹ כְּמוֹ בְּמַצִּיאוֹת.
כְּשֶׁאַתָּה אוֹמֵר מַצִּיאוֹת

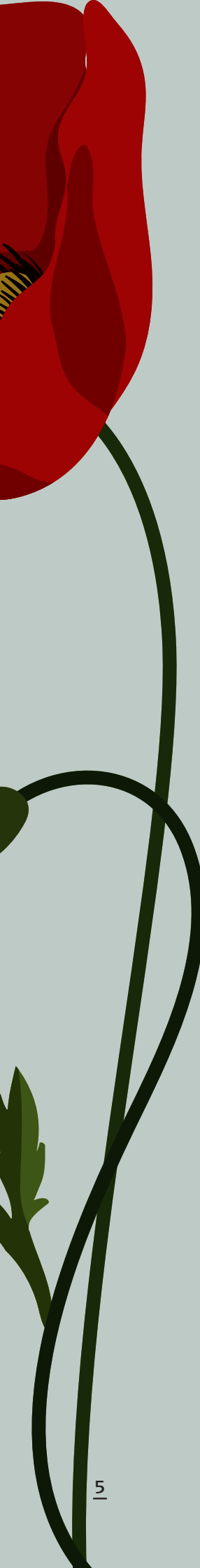
מנחה:

לקריאת יזכור, הקהל מתבקש לעמוד.

בחרו אחד מנוסחי יזכור

נזכר את אחינו ואת אחיותינו, הנאמנים והנאמנות, האמיצים והאמיצות
שאבדנו בתוך אימת המלחמה.
נזכר את העינים הנוצצות, את החבוק החם, את הלב הבוטח,
את אלבומי התמונות, את ספרי החיים, את הבתים שנבנו בעמל רב ונשרפו ברגע.
את המשפחות האהבות, את היופי, את התקווה,
את העינים המביטות אלינו נכונה.
תהא נפשן של ההולכות וההולכים מעמנו צרורה בצרור החיים,
וזכרון קשור אלינו בחוט דק של חיים,
כאגדת פרחי בר ומי גשם,
חצבים, שלוליות זהבות, שקדיות,
הרדופים ותות-עץ,
צחוק נשוא על טיסת נדנדות,
לב פועם, עדינות וחמלה.
תהא נפשנו קשורה בנפשן, בזכרון עמוק ובהודיה,
ונבחר בחיים.
נזכר
ונבחר בחיים.
ביד הרכה המושטת,
בפס האור הדקיק של השחר,
בגבעול המפציע שוב,
בנשימת האדמה.

יזכור עם ישראל את הנשמות הטהורות של בניו ובנותיו, הנאמנים והאמיצים, אנשי העבודה והשלום,
קרובנות טבח השבת השחורה תשפ"ד.
נזכר את הנרצחות והנרצחים בבתיהם, בקבוצים, במושבים ובפרים בחבל עוטף עזה, שנפרצו ונכבשו
בידי אויב אכזר וחסר רחמים.
את האם האוחזת בשארית כוחותיה בידי דלת הברזל לגונן על משפחתה מפני המזיד שמנגד.
את האב המשליך את ילדיו מחלון ביתם הבוער ומזנק אחריהם וסופג בגופו את קליעי העופרת.
את הרעים הנמלטים בשדה מפני המרצחים ומפלט אין.
נזכר את אמיצי הלב וברי הלבב שנחלצו להגנת הישובים.
את הלוחמות והלוחמים בכתות הכוננות, פקוחי העינים, שקדמו פני אויב בנשקם הדל והשליכו נפשם מנגד.
את החילות והחילים במצבי הגדר, שלחמו בעז, מעטים מול רבים, ונפלו חלל.
את אנשי כוחות החלוצ וההצלה, שרות הבטחון הכללי, המשטרה וצבא ההגנה לישראל,
שחשו מרחבי הארץ לעזרת אחיהם המתקפים וכרעו בשדה הקטל.
נזכר את קרובנות הטרור בישובי הנגב המערבי ובפזורה הבדואית, שנה אחר שנה, ועד ליום הזה.
את כל יושבי הספר, את האזרח והחיל, הזר, הגר והתושב, שבגופם היו לנו לגבול.
יזכר ישראל ויתברך בזרעו ויאבל על זיו העלומים וחמדת-הגבורה וקדשת-הרצון ומסירות-הנפש
אשר נספו במערכה הכבדה. יהיו חללי השבת השחורה חתומים בלב ישראל לדור דור.
נאמץ אל לבנו את החיים, שורדי התפת ונצולי מעשי הזועה.
את החטופות והחטופים הכלואים במרתפי עזה ואת הנעדרים שגורלם עוד לא נודע.
את הקשישה והחיל, את הילד והנערה, את בני המשפחה שנשבו יחדיו, את האם ללא עולליה
ואת התינוק ללא הוריו.
הנה נשואות עיניהם אלינו, ואל דמי לנו עדי ישובו לגבולם.
נאמץ אל לבנו את הילדות והילדים שגדלו בצל הר געש ונקלעו לתפת המתפרצת.
את הפצועות והפצועים בגוף ובנפש.
את החרדים לשלום יקיריהם החטופים והנעדרים.
את היתומות והיתומים, האלמנות והאלמנים, וכל למודי השכול.
את פליטי החרב, קהלות ישראל על אלפיהן, שאלצו לגלות מבתיהם ואין איש יודע אימתי יוכלו לשוב.
אל ישקט ואל ינחם ואל יפוג האבל עד ישוב ישראל וגאל אדמתו השדודה, וישב עליה לבטח ובשלום לדור דור.

שירים עד כאן

נתן יונתן | נחום היימן

שירים עד כאן נתנה לנו ארכה עד שהזמן שלנו יעצר. היו גשמים ואור מה עוד אפשר לרצות, מה עוד אפשר לרצות יפים ממני וממך יפים ממני וממך האדמה לקחה.	שירים עד כאן דקה אחר דקה קצרות ואוהבות וכואבות, אבל האחרונה סופית וארכה סופית וארכה שעון השמש והחול שעון השמש והחול הגיע עד הקו.	שירים עד כאן בגבה הפסגה גם האויר מתחיל להיות דליל, אבל לכם ולי עוד נשארו מלים עוד נשארו מלים לזכר איך שהיינו כאן לזכר איך שהיינו כאן כשיסגר הגן.	שירים עד כאן הבכי והצחוק קולות האנשים, כוכבי הזמן. השמש והים הלחם, העולם המר והמתוק וכל מה שהיה נשאר וכל מה שהיה נשאר לחיות בתוך השיר.
--	---	---	---

כל זה קרה ביום אחד באוקטובר, יום עצוב כל כך. בתוך פחות מעשרים ארבע שעות מדינת ישראל השתנתה ללא הכר. [...] ההיסטוריה דפקה בדלת. מאז השואה לא נרצחו כל כך הרבה יהודים ביום אחד. הארץ התמלאה בהורים ואחים שכולים, באלמנות ויתומים. הרשתות החברתיות התמלאו בפוסטים של אנשים שחיפשו את יקיריהם, מאות אלפי אזרחים מיישובי העוטף ומגבול הצפון נמלטו מבתיהם והפכו פליטים. מתוך אותה קטסטרופה היסטורית איומה שעמדה לכולתנו קמו ועלו לנו גיבורים [...] בתוך האפלה המרה הזו בקעו אלומות של אור. אינספור, אינספור גיבורות וגיבורים שעטו אל לב התופת, סיכנו חייהם ולעיתים אף הקריבו את נפשם למען אחיהם, למען עתיד ילדיהם, למען הסיפור ששמו מדינת ישראל.

(מתוך יום אחד באוקטובר: ארבעים גיבורים ארבעים סיפורים, מאת יאיר אגמון ואוריה מבורך)

נילי ארד

ביום השבעה
בשעה השביעית
אחז הטרורף במחוגים
לא יום ולא לילה
יללה ארכה
אחזה בשקט מצמית
ולחיים שטופי דמע
שאינו
כלה
(נובמבר 2023)

תמיד יחכו לך

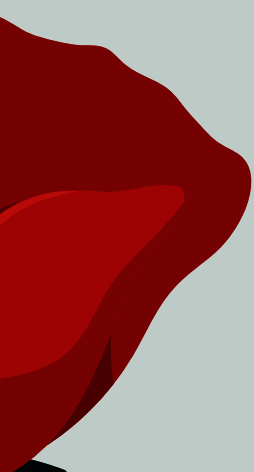
לאה שבת

הו ילד עבר זמן נסעת לחפש רחוק מכאן ואני מחכה לך הו ילד שלי בעולם צפור אדם כמו כלם מחפש את האפק	כל מטוס שטס בשמים כל כוכב מאיר בעינים מזכיר לי אותך נחליאלי לפני הגשם צרצרים בשעות הערב תמיד יחכו לך	הו ילד כששקט אני יושבת במרפסת לנגן מנגינות געגעע הו ילד תשתדל להגיע לכאן מהר ככה אני מבקשת בשקט כל מטוס שטס בשמים...
---	---	--

עדות

מאחורי הזיכרון המשותף יש פנים, קולות וסיפורים אישיים. סיפוריהם של מי שהיו שם, של מי שעברו את היום ההוא ואת הימים שבאו אחריו - ונושאים אותם מאז. נקשיב לקולותיהם, וניתן למילותיהם להיות כאן איתנו.

בחרו קטעי עדות מתוך ההצעות המובאות בנספחים או ממקורות אחרים

מנחה:

בעדויות ובסיפורים ששמענו מתגלים, לצד הכאב והשבר, גם אומץ ותושייה, ערבות הדדית ורוח אדם פועמת - של אזרחיות ואזרחים, של קהילות ושל נשות ואנשי כוחות הביטחון. בהקשבה לסיפורים ובנשיאתם יחד, אנחנו נעשים קהילה נושאת זיכרון — קהילה המחזיקה את שאירע כחלק מן הסיפור המשותף שלה. הנשיאה המשותפת שומרת את הזיכרון חי, קושרת בינינו, ויש בה גם תנועה של ריפוי: האפשרות לשאת יחד את מה שקשה לשאת לבד.

🎵 האמנם

לאה גולדברג | חיים ברקני

הָאִמְנָם עוֹד יִבּוֹאוּ יָמִים בְּסִלְיָהּ וּבְחֶסֶד,
וְתִלְכִי בַשְּׂדֵה, וְתִלְכִי בּוֹ כְּהֶלֶךְ הַתָּם,
וּמִחֲשׂוֹף כֶּף-רִגְלָהּ יִלְטֹף בְּעֵלִי הָאֶסְפֶּסֶת,
אוֹ שְׁלִפִי-שְׁבָלִים יִדְקֹרוּ וְתִמְתַּק דְּקִירָתָם.

וְנִשְׁמַת אֶת רִיחוֹ שֶׁל הַתֵּלֶם נֶשֶׁם וְרִגְעַ,
וְרִאִית אֶת הַשֶּׁמֶשׁ בְּרֵאִי-הַשְּׁלּוּלִית הַזֶּהָב,
וּפְשׁוּטִים הַדְּבָרִים וְחַיִּים, וּמִתֵּר בָּם לִנְגַע,
וּמִתֵּר, וּמִתֵּר לְאֶהָב.

אוֹ מִטֵּר יִשְׁיִיגָה בַּעֲדַת טְפוּתָיו הַדּוֹפְקוֹת
עַל כְּתִפָּיהָ, חֲזָה, צֹאֲרָה, וְרֹאשָׁהּ רַעֲנָן.
וְתִלְכִי בַשְּׂדֵה הָרֹטֵב וְיִרְחֵב בָּהּ הַשֶּׁקֶט
כְּאוֹר בְּשׁוּלֵי הָעָנָן.

אֶת תִּלְכִי בַשְּׂדֵה. לְבַדְךָ. לֹא נִצְרַבְתְּ בְּלֶהֱט
הַשְּׂרָפוֹת, בְּדַרְכִּים שֶׁסָּמְרוּ מֵאִמָּה וּמִדָּם.
וּבִישֵׁר-לֵבָב שׁוֹב תִּהְיִי עֲנוּה וְנִכְנַעַת
כְּאֶחָד הַדְּשָׁאִים, כְּאֶחָד הָאֲדָם.

📖 מצב צבירה

עדי לבנה לוגר

מְנַסֶּה לְחַמֵּם
וְלִהְפֹּךְ לִגְז.
לְקַרֵּר
וְלִהְתַּמְצֵק.
לְבַעֲבֵעַ, לְאֲדוֹת, לְהַתִּיר, לַעֲבוֹת, לְהַקְפִּיא.

לְבִי בְּמַצֵּב צְבִירָה יָחִיד:
גִּעְגּוּעַ.

ענת חן

מִבְּעַד לְמִסְךָ רֹטֵב שֶׁל
דְּמָעוֹת, עֵדִין לֹא
הִחְלַטְתִּי אִם אֲנִי כּוֹעֶסֶת
עַל הָעֵת וְהַיָּמִים שֶׁהֵם
מִמְּשִׁיכִים,
אוֹ שֶׁאֲנִי מוֹדֶה לָהֶם.

🎵 החיטה צומחת שוב

דורית צמרת | חיים ברקני

שָׂדוֹת שְׁפּוֹכִים הָרַחֵק
מֵאִפֶּק וְעַד סוֹף
וְחִרְבִּים וְזִית וְגִלְבֵּעַ -
וְאֵל עֶרְבוֹ הָעֵמֶק נֶאֱסַף
בִּיפִי שֶׁעוֹד לֹא הָיָה כְּמוֹהוּ.

מִן הָעֶפֶר הָמָר הָעִירִיּוֹת עוֹלוֹת
וְעַל הַדָּשָׁא יֵלֵד וְכִלְבוֹ
מוֹאָר הַחֹדֶר וְיוֹרְדִים לִילּוֹת
עַל מָה שָׁבוּ וּמָה שֶׁבִּלְבוּ
זֶה לֹא אוֹתוֹ הָעֵמֶק...

וְכָל מָה שֶׁהָיָה אוֹלִי יִהְיֶה לְעַד
זֶרַח הַשֶּׁמֶשׁ שׁוֹב הַשֶּׁמֶשׁ בָּא
עוֹד הַשִּׁירִים שָׂרִים, אֲךָ אִיךָ יִגֵּד
כָּל הַמִּכְאוֹב וְכָל הָאֲהָבָה.

זֶה לֹא אוֹתוֹ הָעֵמֶק,
זֶה לֹא אוֹתוֹ הַבֵּית
אַתֶּם אֵינְכֶם וְלֹא תּוֹכְלוּ לְשׁוֹב
הַשְּׁבִיל עִם הַשְּׂדֵה, וּבְשָׂמִים עִיט
אֲךָ הַחֲטָה צוֹמַחַת שׁוֹב

הֵן זֶה אוֹתוֹ הָעֵמֶק,
הֵן זֶה אוֹתוֹ הַבֵּית
אַבְל אַתֶּם הֵן לֹא תּוֹכְלוּ לְשׁוֹב
וְאִיךָ קָרָה, וְאִיךָ קָרָה
וְאִיךָ קוֹרָה עֵדִין
שֶׁהַחֲטָה צוֹמַחַת שׁוֹב?
וְאִיךָ קָרָה, וְאִיךָ קָרָה
וְאִיךָ קוֹרָה עֵדִין
שֶׁהַחֲטָה, כֵּן, הַחֲטָה
צוֹמַחַת שׁוֹב?

לברא קול

מנחה:

שלוש שנים חלפו. הזמן שעובר מקפל בתוכו את מורכבות הכאב והאובדן. הטבע מתחדש והעולם ממשיך להסתובב, ואנו ממשיכים לחיות. אהובינו שאינם שמורים בתוכנו. הגעגוע לקולם, לפניהם, למי שהיו ולמה שהביאו אל חיינו, חי בנו. מתוך הגעגוע ומתוך הכוחות שאנחנו מוצאים זה בזה, נבקש להירפא יחד, נבקש לברוא קול: קול שיש בו זיכרון, נחמה, תקווה ואפשרות לחיים שימשיכו להיבנות.

קהילה

טלי וייס

זה ממש כאן, מעבר לפנה
אפשר לעמד בחוץ
לפשט את השריון הכבד שעל העור
להיות חשוף באור.

התקהל, צר לעצמך שבט
יודע סוד
להתכנס בו בימים קשים
מחסה מפני קשיחות
נסבות ולבבות.

ראה, אינך לבד
להקת גחליליות מנצנצת בשדותיה.

מנחה:

בכל אחד מאיתנו כוחות רבים ושונים. מוזמנות ומוזמנים לשותף בקצרה (מילה-שתיים): מה מקורות הכח שלי, שמסייעים לי בתקופה זו?

בחרו שיר אחד:

כולנו זקוקים לחסד

נתן זך | אילן וירצברג

כלנו זקוקים לחסד,
כלנו זקוקים למגע,
לרכש חם לא בכסף
לרכש מתוך מגע,
לתת בלי לרצות לקחת
ולא מתוך הרגל
כמו שמש שזורחת
כמו צל אשר נופל,
בואי ואראה לך מקום
שבו עוד אפשר לנשם.
כלנו רוצים לתת,
רק מעטים יודעים איך,
צריך ללמד כעת
שהאשר לא מחיה,
שמה שנתן אי-פעם
לא ילקח לעולם,
שיש לכל זה טעם
גם כשהטעם תם,
בואי ואראה לך מקום
שבו עוד מאיר אור יום.
כלנו רוצים לאהב
כלנו רוצים לשמח,
כדי שיהיה לנו טוב
כדי שיהיה לנו כח,
כמו שמש שזורחת
כמו צל אשר נופל,
בואי ואראה לך מקום
שבו עוד אפשר לחלם.

נחמה

רחל שפירא | נורית הירש

ולכאורה עסקנו בשלנו
רק בשלנו
בלי לבקש
גדולות ונצורות.
שלוה מופרת
וכבר אחרת
ואין טעם לכסות
כי בפתח נכנסות -
התמורות.
מי שצמא לכל מחוה
של חסד,
אזנו תופסת -
איה הקריאות
חוצות את הרחוב
שואל עדין
שואל מאין
כן, מאין כוחות לשאב.
זה בזה נביט
ונתמה שנית
אם ראינו נכונה
לפעמים אני
לפעמים אתה
כה זקוקים לנחמה.
מי שחוה את בערת הקיץ,
לבו לבית
ופני הנוף ראי לחרדותיו.
את מי ישביע
את מי ירגיע
ועל מה יתפלל עד הסתו.
זה בזה נביט...

מנחה:

אנחנו זוכרים.

בהדלקת נר, בסיפורים שהופקדו בידנו, ובקולות שאנחנו בוחרים לשאת איתנו - שיהפכו לחלק מן הזיכרון המשותף שלנו.

אנחנו, העדים של המציאות הזו, מספרי הסיפורים שלה - אנחנו שומרי הזיכרון. אנחנו אלה שנחבר את חלקי הפאזל הזה. האופן שבו נעצב את העלילה ונשמר את הסיפור בתוכנו, הוא שיכריע אם נוכל להיוולד מחדש כאומה, אומה חזקה יותר, בטוחה יותר וסולידרית יותר. לא כזו שמושתתת על אימה, אלא על חוסן.

באשליה שבה היינו, שכחנו שאנו שותפים ל"ברית גורל". ודאי שלא היינו בשלים לחשוב על ייעוד משותף. אחרי כ"ב בתשרי, 7 באוקטובר, שני הפרמטרים הללו לא יוכלו עוד להיזנח. [...] חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא מבארי. מכפר עזה. משדרות. מאופקים. לזכור ולא לשכוח עד ליום אחרון. לא כדי להזין את הפחד - להפך, כדי לכונן את התקווה. עוד יישבו זקנים וזקנות במדשאות בארי, ורחובות העיר שדרות ימלאו ילדים וילדות משחקים. הבתים השרופים ייצבעו מחדש, הנירים ייחרשו והעגבניות ייקטפו. האיום הקיומי יוסר. זוהי לא נבואת נחמה, זוהי תוכנית עבודה.

(חן ארצי סרור, מתוך הטור ב"מוסף לשבת", ידיעות אחרונות, אוקטובר 2023)

אני מאמין

שאול טשרניחובסקי | טוביה שלונסקי

שִׁחְקִי, שִׁחְקִי עַל הַחֲלוּמוֹת, זוֹ אֲנִי הַחוֹלֵם שָׁח. שִׁחְקִי כִּי בְּאֶדֶם אֲמִין, כִּי עוֹדֵנִי מֵאֲמִין בָּךְ.	רוּחוֹ יִשְׁלִיךְ כְּבִלֵּי-הַבֶּל, יְרוּמָּמֵנוּ בְּמִתִּי-עַל; לֹא בְּרָעַב יָמוֹת עֶבֶד, דְּרוֹר - לְנַפְשִׁי, פֶּת - לְדָל.
כִּי עוֹד נַפְשִׁי דְּרוֹר שׁוֹאֶפֶת לֹא מְכַרְתִּיהָ לְעֶגֶל-פֶּז, כִּי עוֹד אֲמִין גַּם בְּאֶדֶם, גַּם בְּרוּחוֹ, רוּחַ עֵז.	שִׁחְקִי כִּי גַם בְּרַעוֹת אֲמִין, אֲמִין, כִּי עוֹד אֶמְצֵא לָב, לֵב תְּקוּתִי גַּם תְּקוּתֶיךָ, יְחוּשׁ אֲשֶׁר, יָבִין כָּאֵב.

מהי תקווה?

התקווה איננה תודעה לחיים, אלא היא החיים עצמם. התקווה היא גילום של החירות הנתונה לאדם, והמאפשרת לו לצאת ממגבלות הקיים ולהיפתח למציאות אחרת. על כן היא אינה תלויה בתוצאותיה - האם תתממשנה שאיפותיו של האדם או לא. יתרה מכך, התקווה גם לא זקוקה בהכרח לציון מדויק של עתיד מיוחל כלשהו. התקווה איננה זורקת את האדם אל העתיד, אלא להפך, היא מכניסה את אפשרות קיומו של העתיד אל ההווה. ובכך היא מבטאת את היות האדם יצור בן חורין, המשתחרר מן הנסיבות ומממש את חירותו.

(אבי שגיא, יש תקווה - מסע פילוסופי קיומי בעקבות התקווה, הוצאת בעין הסערה, עמוד 39)

נהר שניר

אֲנִי הוֹלֵךְ תָּמִיד
אֶל מְקוֹם
שֶׁעוֹד לֹא נִבְרָא
נוֹשֵׂא בְּתוֹכִי
בְּאֶפְלָה
אֶת הַתְּהוֹ
וּמֵאֲפֶשֶׁר לוֹ לִנְבֹּט
בְּמִלָּה
שֶׁל אוֹר

לוֹ יְהִי

נעמי שמר

עוֹד יֵשׁ מִפְּרֵשׁ לֵבָן בְּאַפֶּק
מִזֵּל עֵנָן שָׁחַר כְּבֵד
כָּל שְׁנִבְקֶשׁ לוֹ יְהִי.
וְאִם בְּחִלּוֹנוֹת הָעֶרֶב
אוֹר נִרוֹת הַחֶג רֹעֵד
כָּל שְׁנִבְקֶשׁ לוֹ יְהִי.

לוֹ יְהִי, לוֹ יְהִי

אֲנֵא - לוֹ יְהִי

כָּל שְׁנִבְקֶשׁ לוֹ יְהִי.

מִה קוֹל עֲנוֹת אֲנִי שׁוֹמֵעַ
קוֹל שׁוֹפֵר וְקוֹל תְּפִילָּה
כָּל שְׁנִבְקֶשׁ לוֹ יְהִי
לוֹ תִשְׁמַע בְּתוֹךְ כָּל אֱלֹהִים
גַּם תִּפְלֶה אַחַת מִפִּי
כָּל שְׁנִבְקֶשׁ לוֹ יְהִי

לוֹ יְהִי, לוֹ יְהִי...

מנחה:

בִּיקְשָׁנוּ לִבְרוּא קוֹל.

לִבְרוּא אֶת הַקּוֹל שֶׁלָּנוּ הוּא, בְּמוֹבֵן מִסּוּיִם, גַּם לִבְרוּא אֶת הַכּוֹל.

הָעוֹלָם, עַל פִּי סִיפּוֹר הִבְרִיאָהּ, נִבְרָא בְּקוֹל - בְּמִילִים. גַּם אֲנַחְנוּ בּוֹרְאִים מִצִּיאוֹת בְּמִילִים שֶׁאֲנַחְנוּ בּוֹחֲרִים
לִזְמַר, בְּקוֹלוֹת שֶׁאֲנַחְנוּ מִשְׁמִיעִים, וּבִתְקוּוּהָ שֶׁאֲנַחְנוּ מַעֲדִים לַתֵּת לָהּ קוֹל.

"כָּל עוֹד בִּלְבָב" - כִּי נִפְתַּח הַתְּקוּוּהָ שֶׁלָּנוּ. תְּקוּוּהָ שְׁחִיָּה בִּלְבָב, אֲךָ מִבְּקֶשֶׁת גַּם קוֹל; קוֹל שִׁיכּוֹל לְהִישָׁמַע,
לְהִדְהֵד, לְחַבֵּר בֵּין אָדָם לְאָדָם, וּלְסַמֵּן אֶת הַדֶּרֶךְ אֶל הַחַיִּים שֶׁאֲנַחְנוּ מִבְּקָשִׁים לִבְנוֹת כֵּאֵן.

אַחֲרֵי כָל מֶה שֶׁאֲבִיד וְנִשְׁבֵּר, נִדְרָשִׁים חֲמֵלָה וְאוֹמֵץ כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ וּלְקוּוֹת, לְהַמְשִׁיךְ לְהֶאֱמִין וּלְדַרּוֹשׁ שְׁלוֹם
כְּדִי שֶׁנִּשְׁכַּח לִבְרוּא עוֹלָם טוֹב יוֹתֵר.

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרְמוֹתָיו הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְעַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן.

הַתְּקוּוּהָ

נפתלי הרץ אימבר

כָּל עוֹד בִּלְבָב פְּנִימָה

נִפְּשׁ יְהוּדֵי הוֹמִיָּה

וּלְפָאֲתֵי מִזְרַח קִדְמָה

עֵין לְצִיּוֹן צוֹפִיָּה

עוֹד לֹא אֲבִדָה תְּקוּוֹתָנוּ

הַתְּקוּהָ בִּת שְׁנוֹת אֲלֵפִים

לְהִיּוֹת עִם חִפְשֵׁי בְּאַרְצָנוּ

אֶרֶץ צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם.

שירים נוספים שניתן לשלב בהתכנסות

- תחזור | עידן רייכל ואבי אוחיון
- כשהלב בוכה | יוסי גיספן, שמואל אלבז
- חופים הם לפעמים | נתן יונתן, נחום היימן
- הימים שעוד נכוננו לנו | עידית פאנק, חנן יובל
- בגלל הרוח | מיכה שטרית, לאה שבת
- בימים שיעברו עלינו | אביב בכר, הדס קליינמן וצח דרורי
- רקמה אנושית | מוטי המר
- שיר המעלות | תהילים קכא, מוש בן ארי
- שער הרחמים | מאיר בנאי
- יש לי סיכוי | אביתר בנאי
- מחכה | ריטה, עידן רייכל
- מילה טובה | יעקב גלעד, יהודית רביץ
- כשתבוא | אהוד מנור, בועז שרעבי
- הביתה | אהוד מנור, יאיר קלינגר
- שובי לביתך | דליה רביקוביץ', שם טוב לוי
- יש בי אהבה | ארקדי דוכין
- על הדבש ועל העוקץ | נעמי שמר
- עד שתחזור | עידן חביב, יובל דיין

אוסף עדויות

משה ואליעד אוחיון ז"ל ואמיתי אוחיון יבדל"א מאופקים יצאו להילחם במחבלים ולהגן על תושבי העיר:

לרגל החג, אירחה משפחת אוחיון בביתה כעשרה חניכים וחונכים מעמותת "קו לחיים" שם מתנדב בן המשפחה אליעד. עם תחילת האזעקות, מצטופפים כ-15 מבני הבית ואורחיהם בממ"ד המשפחתי. לאור התמשכות האזעקות, שבעה חניכים וחונכים נוספים מצטרפים אל הממ"ד המשפחתי. אב המשפחה משה ובניו אליעד ואמיתי יוצאים החוצה ומבינים כי מחבלים יורים ברחובות העיר. משה ואליעד רצים לעבר המקלט הסמוך, פורצים אותו ומכניסים את השכנים. משה מדריך את השכנים כיצד לנעול את המקלט מבפנים מחשש לפריצת מחבלים. השכנים מנסים לשכנע את משה ובניו להיכנס איתם למקלט – אך הם מסרבים. אמיתי, ששירת כחובש קרבי, יוצא לרחוב כדי להעניק סיוע לפצועים.

משה ואליעד מחליטים לצאת עם הרכב לכיוון אזור הקרבות. יאיר, האח, יוצא החוצה כדי להצטרף אליהם, אך אליעד מבקש ממנו לשוב הביתה כדי לשמור על חניכי העמותה. אליעד נוהג ומשה האב אוחז באקדח. במהלך הנסיעה מתייצב מחבל מול האב ובנו. המחבל מספיק לירות כדור אחד לפני שנתקל במעצור, משה יורה בו למוות. אחד השכנים יספר שהירי של משה הציל את חייו.

משה ואליעד עוצרים את הרכב ומסתתרים בחצר הסמוכה לבית משפחת ביליה, לשם נכנסו מחבלים. ברשות השניים היה נשק אחד בלבד, כך שאליעד לא היה חמוש. משה מבחין במחבלים שמתבצרים בבית ויורה לעברם. אחד המחבלים נכנס לחצר הבית ויורה לעבר משה. בין השניים מתנהל קרב קצר, עד שמשה נפגע מהירי ונהרג. אליעד מדווח שאביו נפגע מהירי. הוא מנסה לטפל באביו אבל מיד לאחר מכן נפגע מירי מחבלים ששהו על אחד הגגות הסמוכים.

אמיתי החובש, שלא יודע על מותם של אביו ואחיו, ממשיך בחילוץ פצועים מהעיר לכיוון צומת גילת ובית החולים סורוקה.

כמה שעות מאז שנותק הקשר עמם, האם שרית מדווחת על בעלה ובנה כנעדרים.

(כאן 360, 7.10, פרויקט הנצחה דיגיטלי, סיפורי אופקים, <https://www.710360.kan.org.il/ofakim/ochayon>)

נילי מרגלית, אחות בסורוקה, תושבת ניר עוז, נחטפה עם עשרות מתושבי קיבוצה.

במשך 50 ימים ולילות, עד ששחררה, טיפלה בחבריה במנהרות החמאס:

באיזשהו שלב הגיע מד לחץ דם, אז השתמשתי במדידות האלה כדי להראות להם כמה דחוף שיגיעו התרופות. היתה לי חפיסה אחת של אנטיביוטיקה והחלטתי שאני נותנת אותה לתמי (מצגר) כי הפצעים שלה הזדהמו, אך זה לא עזר. ראיתי בארון דבש. עשיתי חבישת דבש וזה עבד, זה היה כמו קסם. כשאזלו התרופות התרעתי שאני חייבת תרופות, ואני מתעקשת, הפחדתי 'מה, אתה רוצה שהוא ימות לך עכשיו?' הם התעצבנו עלי למה אני הולכת לבכירים ואומרת שחסרות תרופות. אני כבר 12 שנים אחות, זה חלק משמעותי בזהות שלי – לעזור לאנשים ולטפל באנשים. המקצוע הזה שמר עלי.

(תמלול מהראיון שנערך איתה בתוכנית "עובדה" קשת 12)

גבריאלה ליימברג מירושלים, נחטפה מבית אחותה בניר עוז ושחררה אחרי 35 ימים:

את ממד הזמן בשבי קשה להסביר וממילא קשה להבין. כל דקה וכל שעה נמתחות לנצח וריק. לזמן אין משמעות או תחושה. ידענו מתי בוקר ומתי לילה כי עקבנו אחרי קריאות המואזין, אבל אין לזה טעם. המשמעות של חלקי היום אבדה בתוך חוסר הוודאות והאימה התמידית שליוותה כל נשימה. כן, יש את היום, אבל האם יהיה מחר? הרי אין לדעת מה יקרה בעוד שנייה.

אלי שרעבי, מתוך ספרו "החטוף":

... אני רוצה לחיות. גם בשבילי, בשבילי, בשביל אלי שרעבי. אני רוצה לחיות. אני אוהב את החיים, אני תאב חיים, אני רוצה לחוות את החיים, לנשום אותם, להתהלך חופשי, לשוב אל הנופים, אל הבית, אל העבודה, אל העשייה. לשוב אל הים, אל הצלילות, אל הטיולים, אל החגים שלנו בתוך המשפחה בארץ ואל החגים שאנחנו חוגגים עם המשפחה של ליאן בבריטניה. לשוב אל הכבישים, אל הנהיגה ברכב, אל ההליכה ברחוב, אל היומיום הרגיל, הפשוט, הנקי.

אני עובר הרבה עם הראש, עם הלוגיקה הקרה שפיתחתי עם השנים. אני אומר לעצמי, אלי, תתמקד. זה מה יש. זה המצב כרגע. אין לך מושג מה עם המשפחה שלך, אין לך דרך לדעת מה עלה בגורלם. אין לך שליטה על כמויות המזון שאתה מקבל, אין לך שליטה על רמת הניקיון של המרחב ואין לך שליטה על החופש שלך. תתמקד במה שנתון לשליטתך, תפנה את הכוחות למקומות שאתה יכול לנהל ולהישאר בהם מי שאתה.

(עמוד 115)

... אחר כך אנחנו בוצעים את הלחם. כלומר, את חתיכת הפיתה ששמרנו במיוחד כדי לעשות את ברכת המוציא. כמו הזיכרונות שאנחנו מעלים סביב החגים, כך כל שבת. אנחנו מעלים זיכרונות ומספרים סיפורים, כל אחד מספר על חוויות השבת שלו מהבית, על המאכלים שהוא נוהג להכין או לאכול. במוצאי שבתות, אליה שר לנו זמירות של מוצאי שבת. הוא מפיץ ולעיתים אנחנו מצטרפים אליו, "לכבוד חמדת לבבי, אליה הנביא", וגם "המבדיל בין קודש לחול, חטאותינו הוא ימחול", זרענו ושלומנו ירבה כחול וכוכבים בלילה", אלה מזמורים שאני זוכר את אבא שלי שר אותם. והזיכרון עושה לי מתוק בלב. אני לא יודע אם אני מרגיש את אלוהים ברגעים האלה. אבל אני מרגיש כוח. זה נותן לי כוח. זה מחבר אותי, מחבר אותי לעם, למסורת, לזהות. מחבר אותי למשפחה, לילדות, לשורשים שלי. זה מחזיר לי את ה"למה" שלי, את הלמה לשרוד ועבור מי ועבור מה. זה מעלה בי תמונות ילדות מתוקות ומאירות, זיכרונות מאבא שלי, מאמא שלי, טלית לבנה בתפילות השבת, יין בגביע, נרות בחלון, ארון קודש נפתח, ספרי תורה, חזן מסלסל בקולו, מפה צחורה פרושה על שולחן. החיים. כל מה שכל כך רחוק מכאן.

(עמוד 134)

גם בימים הקשים האלה, יש לנו טקס קבוע בסוף כל יום. טקס שאנחנו לא מוותרים עליו. אנחנו יושבים, ארבעתנו, ומחפשים דבר טוב שקרה לנו היום. לא חשוב איזה יום זה היה. התחלתי את זה בספונטניות באחד הערבים, כדי להרים את מצב הרוח. אמרתי להם, "יאללה, בואו נחשוב על משהו טוב שקרה היום, משהו אחד."

הם זורמים איתי, וזה הופך למנהג קבוע. בהתחלה אנחנו מתאמצים וחושבים על דבר טוב אחד שהיה. אחר כך, עם הימים, אנחנו מאתגרים את עצמנו ומנסים להגיע לשלושה דברים טובים שקרו. לפעמים זה קשה מאוד ולפעמים אנחנו מוצאים שלושה בקלות ואפילו ממשיכים משם לארבעה וחמישה דברים טובים. יש ימים שאנחנו מצליחים למצוא עשרה דברים טובים. דבר טוב יכול להיות שפתאום נתנו לנו לשנות תה. שהתה היה חם. שהתה היה מתוק. דבר טוב יכול להיות ששובה אכזרי שאנחנו לא אוהבים, לא היה היום. שעבר יום בלי השפלות. שקיבלנו פרי קטן מאחד השוברים.

לאט לאט זה משפיע לנו על כל היום. אנחנו מוצאים את עצמנו מחפשים את הדברים הטובים שעליהם נודה בערב. תקווה זה לא תמיד דבר שבא בקלות, תקווה זה דבר שצריך להילחם עליו, לעבוד בו.

(עמוד 157-158)

אביבה סיגל, מתוך ספרה "העיקר לקום לבוקר חדש":

עוברות כמה שעות. לכוך נכנס מחבל ובידו מכשיר קאטר. כנראה קיבל פקודה להסיר מגלי את האזיקונים. באי-זהירות או בכוונת תחילה חותך לגלי גם פיסת עור. גלי מתאפק לא לבכות, והמחבל מחייך. הקלות שבה אדם אחד מכאיב לאחר היא בלתי נסבלת בעיניי.

אני רוצה לבכות, לצרות. זהו אחד הרגעים שבהם ההכרה והמציאות הופכות לאחת. אני מבינה שאני בבור צלמוות, מוקפת מפלצות אכזריות. תתכונני, אני מחזקת את עצמי. הולך להיות רע ועוד יותר רע. אי-אפשר לדעת איזה סבל מחכה לנו.

(עמ' 36)

הימים עוברים וקית' שואל אותנו אם אנחנו זוכרות משהו שקרה בימים הראשונים. אני שואלת אותו, "לאיזה רגע אתה מתכוון? ובעצם, למה אתה צריך לזכור?"

"אני רוצה לזכור הכול", עונה קית', "צריך לזכור הכול, בשביל לספר הכול".

"אבל קית', אני רוצה לשכוח הכול", אני אומרת ומתכוונת לכל מילה.

ובאותו הרגע אני רוצה יותר מזה: לחדול להיות, רוצה למות, להתאייד, להתאיין. אני פוחדת ממה שעוד צפוי לנו. עובר זמן, ואני אומרת בלבי שחייבים לכתוב ספר, להפיק סרט. לפעמים אני אומרת זאת בקול. בכל פעם שעובר עלינו משהו שעוד לא עברנו, אני חושבת: גם את זה אכתוב בספר. בתסריט.

ועכשיו אני כאן, מנסה לזכור הכול ולא תמיד זוכרת. שיחות נמחקו מזיכרוני, מקרים נשמטו מתודעתי. אולי זה טריק שעושה לנו הנפש כדי להגן עלינו.

(עמ' 41)

לירי שואלת: "מה לדעתכם השעה עכשיו?" קית' אומר: "תשאלי את חאג'ה, היא מומחית". חאג'ה, זאת אני, מנחשת ולרוב לא טועה. רוב החיים שלי הייתי בחוץ בלי שעון וידעתי לפי השמש או לפי מידת האור מה השעה, ובדרך כלל קלעתי בול. בשבי, בחדר הסגור, קשה לי לדייק. אני מנסה לשער את השעה לפי מידת האור שחודרת לחדר. בחושים אני יודעת כמה זמן עבר מאז ציון השעה הקודמת. קית' מקפיד לעקוב אחר היום בשבוע והתאריך בחודש ובשנה, ואני בערך פחות או יותר את השעה. כך שאנחנו לא מאבדים את הקשר מן החולף.

(עמ' 88)

אגם נאחזת בדת. אני מרגישה יהודייה, אבל אינני אדם מאמין. אף פעם לא הייתי, והשבי לא שינה את מהותי. בעבר, חגגתי את החגים וצמתי ביום כיפור. בשבי החלטתי להפסיק לצום. גמרתי עם רגש המחויבות לשבת ולחגים. הרגש הדתי שלי לא היה מעולם חזק, והשבי החליש אותו עוד יותר. קית', לעומת זאת, מתקרב לדת, מברך על האוכל וקצת מתפלל.

אבל אני יכולה להיות רק אני, האהבה שלי לילדים שלי, לבית שלי, לילדי הגן שלי, לקית' ולבנות, היא שמחזיקה אותי בשבי, ודי לי בה.

(עמוד 94)

קית' ואני יושבים ונשענים על הקיר, מחזיקים ידיים או מתחבקים, מוחמד שקע בקוראן שלו ולא זורק אלינו מבט. מגיע הערב. אני ועמית מחזיקות ידיים, מתחבקות. לפני השינה אנחנו שוב מתחבקות. עמית נותנת לי נשיקה על הלחי ואנחנו נפרדות בברכת "לילה טוב". כשהיא נרדמת, אני מכסה אותה, דואגת שלא יהיה לה קר. אלה הם רגעים מלאים באהבה. הרגשת הבדידות מתחלפת בהרגשת ה"ביחדנס" – ביחד שהוא נס.

טקסי הלילה הם סוג של אמירה: אנחנו פה, באהבה, בדאגה זה לזה. ננצח את הפחד, את הלחץ, את הגעגועים, את האימה, את המחשבות של מה ואם. אוויר נקי נכנס לגוף, למקום הנכון.

קית' נותן לי יד, מחבק, מלטף, אוהב בכל הלב. כשהוא נרדם – מהר יותר ממני ומעמית – אני מכסה אותו, מתקרבת אליו כך שחלק מהגוף שלי יגע בו. אני נוגעת בו ויודעת שהוא איתי, שאני לא לבד.

(עמוד 177)

עמרי שפרוני היה נצור עם משפחתו בכל יום ה-7.10 בממ"ד בבארי ושכל ארבעה מבני משפחתו:

תמונות של חיילי צה"ל אוחדים בתינוקות וילדים ומפנים אותם מבתי הרוסים זורקות אותי חזרה ל-7 באוקטובר, ביום שבת בערב, כשחיילי דובדבן חילצו אותנו מהממ"ד. מה שהציל אותי חוץ מהחיילים האלו, היה התפקיד שלקחתי על עצמי כדי לא להשתגע - הנה הסיפור, ובסוף טיפ למצבי קיצון.

[...] בשעות הארוכות בממ"ד היה לכל אחד מאיתנו תפקיד. זה מה שהחזיק אותנו. זה מה שמיסך את הרגשות ולא נתן לשום דבר לצוף מלבד לידיעה הברורה שאנחנו צריכים לעשות הכל כדי לצאת מכאן בחיים. וזה עלינו. רק עלינו.

כשהמחבלים הגיעו אלינו הביתה התפקיד שלי היה להגן על הדלת ולא לתת להם בשום אופן להיכנס. שגיא שכבר היה פצוע אחרי שבעצמו ברח מבית בוער והחזיק את הקשר עם העולם החיצון דרך הוואטסאפ, דיווח כל הזמן על מצבנו. אפי שמרה על הילדים שהיו בארון ובנתה להם עולם מקביל של הגנה. מיכלי שלי החזיקה בידיים את מעיין שלנו בן השנה ורבע ודאגה שלא יבכה. אתגר מפחיד, קשה וקריטי כשכולנו מנסים לשמור על השקט כמה שניתן.

המחבלים ירו בדלת, אבל לבסוף לא ניסו לפתוח אותה. קרוב לשעה הם הסתובבו בבית כשאנחנו שם מנסים לא להוציא הגה ומוכנים ודרכים לרגע שינסו להיכנס. לא היה מקום לרגשות כי היה לנו תפקיד. התפקיד החזיק אותנו. התפקיד שמר עלינו והחזיק אותנו שפויים וחדים. עד שהחיילים הגיעו. כשהחיילים לקחו לי את התפקיד פתאום צפו תחושות חוסר האונים, הפחד והאימה. פתאום הרשתי לעצמי להבין שהקרע נשמטה מתחת לרגליים.

לא הוציאו אותנו מיד מבארי. לילה שלם העברנו יחד עם צוות דובדבן שהמשיכו לפנות תושבים לבית השכן בקצה השורה - הבית של דורון ושלומית צמח. (בשעה הזו שוח כבר לא היה בין החיים אבל עוד לא ידענו את זה. גם לא ידענו באיזה תופת נמצאים ליאל ינאי ואילוס בבית של פסי).

אני זוכר שניסיתי לשבת בממ"ד עם המשפחה אבל התחושה שהקרע נשמטה מתחת הייתה מוחשית מדי והרגשתי את עצמי נשאב לבור שלא ידעתי איך אצא ממנו - חוסר שליטה קיצוני בסיטואציה, חוסר אונים אמיתי ועמוק, חוסר בהירות וחוסר ידיעה, הכל התערער.

5 שניות לקח לי להבין שאני חייב להציל את עצמי - חיפשתי תפקיד. יצאתי מהממ"ד והצטרפתי לחיילים בסלון. עמדת בכוונה האחרית לכיוון המרפסת וחייתי לניצולים הנוספים מבארי שהחיילים הביאו כל פעם מבית אחר בשכונה. כל אחד שהגיע, אני הייתי הפנים המוכרות הראשונות בחיים שהוא רואה. זה היה התפקיד החדש שלי. נתתי לכל אחד מהם חיבוק, הראתי את הדרך לחדרים הפנימיים בחושך של הבית, והרגשתי איך אני חוזר לשליטה. באינטואיציה הבנתי שהתפקיד ישמור עלי. תחושת הערך והמשמעות והיכולת להשפיע גם אם במשהו קטן, לעזור למישהו אחר, להיות עבור מישהו עזר לי לא לשקוע בתוך עצמי.

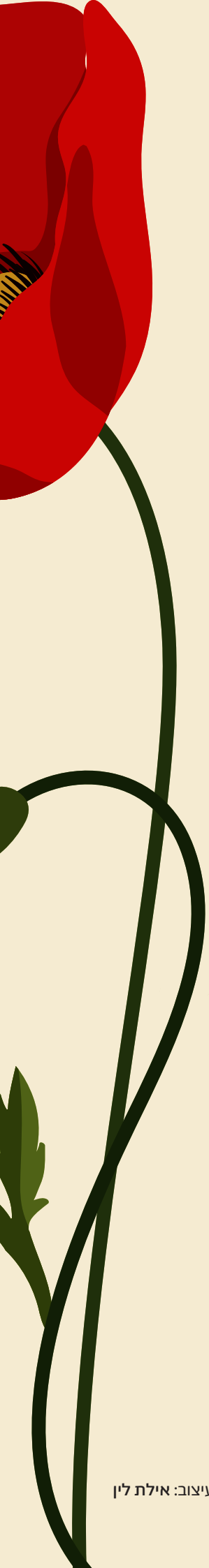
לא נעים לומר - ולהבדיל אלפי הבדלות - אבל למדתי את זה מויקטור פרנקל ב"אדם מחפש משמעות". ככה שורדים. יוצרים ומחפשים משמעות וערך.

(מתוך: דף הפייסבוק של עמרי שפרוני 20.6.25)

מאפס למאה - סיפורה של סרן קרני גז, בת 25, מ"פ פלוגת "פרא" (פלוגת הטנקיסטיות - לוחמות שריון) וקצינת אג"ם בגדוד 52:

אני מסתתרת עם הטנק מאחורי העצים, מנסה להיטמע בסביבה למרות הגודל של הכלי. מחבלים מתקרבים אלינו. אני רואה אותם רצים לכיוון שלנו, דמויות שחורות שצועות לקראתנו. אני פוקדת לירות, הטנק יורה ומוריד את מה שצריך. ושוב אנחנו מחכות בעמדה. ושוב מחבלים. ושוב אנחנו יורות, ושוב ושוב. במשך שעה וחצי, כמעט שעתיים שאנחנו יוצאות ונכנסות אל העצים, וזרם המחבלים לא מפסיק להגיע. אנחנו שניים ומשהו קילומטר בתוך שטח ישראל, ואני לא מבינה. איך זה יכול להיות? איך אף אחד לא עוצר אותם? אני מבינה שאני חייבת לאתר את הציר שלהם, לגלות מאיפה הם מגיעים. אני נוסעת צפונה, עולה עם הטנק בציר שממנו הם הגיעו, ואז אני מגיעה אל הגבול ורואה את החור שנפער בגדר. פתאום אני מרגישה כל כך קטנה, כמו נמלה, למרות שאני מ"פ, למרות שאני בתוך טנק. והמחשבות הראשונות שלי זה שהכול פרוץ ופתוח, ואם אני ראיתי את כל המחבלים שהגיעו אליי, אז בטח כמה מחבלים עוד יש בכל מקום בפנים. אני מרגישה קטנה, אבל אני מ"פ ואין לי ברירה אלא להרים את הראש ולהמשיך. וזה בדיוק מה שאני עושה.

(אילה דקל, לוחמות, הוצאת התחנה 2026, עמ' 12-13)

עריכה: הרבות אילנה עב"ו גולן, דותן אריאלי ושירה לוי. עיצוב: אילת לין

